

Strasbūrā, 17.4.2018.
SWD(2018) 115 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai,

**ar ko paredz noteikumus, lai atvieglotu finanšu un citas informācijas izmantošanu
noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai
kriminālvajāšanai un ar ko atceļ Padomes lēmumu 2000/642/TI**

{COM(2018) 213 final} - {SWD(2018) 114 final}

Kopsavilkuma lapa
Ietekmes novērtējums par finanšu un citas tādas informācijas izmantošanas atvieglošanu, kas nepieciešama noteiktu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai.
A. Rīcības nepieciešamība
Kādēļ? Risināmā problēma
Noziedzīgi grupējumi un teroristi bieži darbojas dažādās dalībvalstīs, un to aktīvi, tostarp bankas konti, parasti arī atrodas dažādās vietās ES vai ārpus tās. To finanšu darbības var atstāt tādas informācijas pēdas citās dalībvalstīs, kas var būt ļoti svarīgas izmeklētājiem. Piekļuves trūkums vai kavēta piekļuve finanšu informācijai un informācijai par bankas kontiem kavē atklāt noziedzīgām darbībām izrietošās kapitāla plūsmas. Noziedzīgi iegūti līdzekļi var palikt neatklāti, vai arī tos nav iespējams iesaldēt. Turklāt finanšu izlūkošanas vienības (<i>FIU</i>) saskaras ar šķēršļiem, kas kavē to savstarpējo sadarbību, kā arī piekļuvi tādai tiesībsaizsardzības informācijai, kurai ir nozīme, lai minētās vienības varētu veikt savus pienākumus saskaņā ar Ceturto direktīvu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu (NILLN), t. i., Direktīvu (ES) 2015/849.
Šīs iniciatīvas paredzamie mērķi
Šīs iniciatīvas mērķis ir paaugstināt drošības līmeni ES dalībvalstīs un visā ES, uzlabojot to kompetento iestāžu un struktūru piekļuvi finanšu informācijai, tostarp informācijai par bankas kontiem, kuras ir atbildīgas par smagu noziegumu veidu novēršanu, izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, tādējādi uzlabojot to spējas veikt finanšu izmeklēšanu un analīzi, kā arī to sadarbību. Turklāt šīs iniciatīvas mērķis ir uzlabot <i>FIU</i> spējas veikt uzdevumus, kas tām noteikti Ceturtajā NILLN direktīvā.
ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība
ES līmeņa rīcība nodrošinātu saskaņotu pieeju, lai atvieglotu kompetentajām iestādēm un struktūrām piekļuvi finanšu informācijai, kas nepieciešama saistībā ar smagu noziegumu apkarošanu, kā arī lai stiprinātu <i>FIU</i> spējas cīņā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, ar to saistītiem predikatīviem nodarījumiem un teroristu finansēšanu. Ņemot vērā šo noziegumu pārrobežu dimensiju un no tā izrietošo nepieciešamību, lai kompetentās iestādes varētu veiksmīgāk piekļūt informācijai analīzes un izmeklēšanas vajadzībām, kā arī efektīvāk un lietderīgāk sadarbotos gan valsts, gan pārrobežu līmenī, ir vajadzīga rīcība ES līmenī, lai veicinātu netraucētu sadarbību starp iestādēm un ļautu tām piekļūt attiecīgajai informācijai un apmainīties ar to.
B. Risinājumi
Apsvērtie leģislatīvie un neleģislatīvie politikas risinājumi Vēlamais risinājums. Pamatojums

Tika izvērtēts **nelegislatīvs politikas risinājums O** un **13 legislatīvi politikas risinājumi**, kas tika iedalīti šādi:

- **A bloks: "KĀPĒC"** kompetentajām iestādēm ir vajadzīga piekļuve finanšu informācijai vai iespēja apmainīties ar šādu informāciju?
A.1 RISINĀJUMS: tikai tāpēc, lai novērstu un apkarotu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, ar to saistītos predikatīvos nodarījumus un teroristu finansēšanu.
A.2 RISINĀJUMS: tikai attiecībā uz LESD 83. panta 1. punktā definētajiem īpaši smagiem noziegumiem ar pārrobežu dimensiju (t. s. "eironoziegumiem").
A.3 RISINĀJUMS: attiecībā uz Eiropola regulas I pielikumā definētajiem noziegumu veidiem.
- **B bloks: "KĀ"** publiskajām iestādēm vajadzētu piekļūt finanšu informācijai un apmainīties ar to?
B.1 RISINĀJUMS: sniegt kompetentajām iestādēm piekļuvi valstu centralizētajiem bankas kontu reģistriem saskaņā ar: 1) **B.1.a apakšrisinājumu:** tieša piekļuve; vai 2) **B.1.b apakšrisinājumu:** netieša piekļuve.
B.2 RISINĀJUMS: sniegt kompetentajām iestādēm piekļuvi pārējai finanšu informācijai saskaņā ar: 1) **B.2.a apakšrisinājumu:** tieša piekļuve; vai 2) **B.2.b apakšrisinājumu:** ar *FIU* starpniecību.
B.3 RISINĀJUMS: noteikt pasākumus informācijas apmaiņai starp *FIU* un pasākumus, kas ļautu *FIU* piekļūt kompetento iestāžu rīcībā esošajai informācijai un apmainīties ar šādu informāciju, saskaņā ar 1) **B.3.a apakšrisinājumu:** tieša sadarbība starp *FIU*; vai 2) **B.3.b apakšrisinājumu:** centralizētas *FIU* izveide.
- **C bloks: "KAS"** — uz kurām publiskajām iestādēm attiecas minētie nosacījumi?
C.1 RISINĀJUMS: uz publiskajām iestādēm, kas ir atbildīgas par noziedzīgu nodarījumu novēršanu, izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu.
C.2 RISINĀJUMS: uz publiskajām iestādēm, kas norādītas C.1 risinājumā, kā arī uz: 1) **C.2.a apakšrisinājums:** līdzekļu atguves dienestiem; 2) **C.2.b apakšrisinājums:** Eiropolu; 3) **C.2.c apakšrisinājums:** Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*).
Attiecībā uz kompetento iestāžu piekļuvi informācijai bankas kontu reģistros — vēlamais politikas risinājums ir risinājumu **A.3, B.1.a, C.2.a** un **C.2.b** apvienojums.
Attiecībā uz kompetento iestāžu piekļuvi papildu finanšu informācijai — vēlamais politikas risinājums ir risinājumu **A.3, B.2.b** un **C.2.b** apvienojums.
Lai novērstu šķēršļus *FIU* pārrobežu sadarbībai un grūtības, ar ko saskaras *FIU*, sadarbojoties ar saviem iekšzemes partneriem — tiesībsardzības iestādēm, vēlamais politikas risinājums ir risinājumu **A.1, B.2.b, B.3.a** un **C.2.b** apvienojums.

Kas atbalsta vēlamo risinājumu?

Ieinteresētās personas piekrita, ka piekļuve centralizētiem bankas kontu reģistriem atvieglotu tiesībsardzības izmeklēšanas efektivitāti un ļautu izvairīties no izmaksām un administratīvā sloga, ko bankām rada tādi pieprasījumi, kas nav mērķtiecīgi. Vairums respondentu sabiedriskajā apspriešanās piekrita nodrošināt piekļuvi kompetentajām iestādēm, tostarp līdzekļu atguves dienestiem. Dalībvalstis piekrit atvieglot sadarbību starp *FIU* un informācijas apmaiņu starp *FIU* un kompetentajām iestādēm. Nesen veiktajā Eiropas barometra aptaujā 92 % no respondentiem piekrita, ka valstu iestādēm ir jāapmainās ar informāciju ar citu ES dalībvalstu iestādēm, lai varētu labāk novērst un apkarot noziedzību un terorismu.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Ieguvumi no vēlamā risinājuma īstenošanas (ja tāda nav, — no galveno risinājumu īstenošanas)

Paredzams, ka vēlamais risinājums nodrošinās labākus līdzekļus drošības līmeņa paaugstināšanai un cīņai pret noziedzību ES. Tas nodrošinās ātrāku piekļuvi skaidri noteiktai finanšu informācijai, kā arī efektīvāku un lietderīgāku sadarbību starp *FIU* un kompetentajām iestādēm. Tas pastiprinās iespēju kompetentajām iestādēm, tostarp līdzekļu atguves dienestiem un Eiropolam, ātri piekļūt būtiskai finanšu informācijai, kas ir izšķiroši svarīgi finanšu izmeklēšanas gadījumā. Vēlamais risinājums arī ievērojami uzlabos *FIU* spēju veikt finanšu analīzi, lai novērstu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu. Vēlamais risinājums palielinās izmaksas un administratīvo slogu saistībā ar tādu "vispārēju" pieprasījumu sūtīšanu un atbildi sniegšanu uz tiem, kas nav mērķtiecīgi.

Vēlamā risinājuma (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galveno risinājumu) izmaksas

Tiek lēsts, ka vēlamā risinājuma īstenošanas vienreizējās izmaksas, lai nodrošinātu tiešu piekļuvi centralizētiem bankas kontu reģistriem un datu izguves sistēmām, būs EUR 5000–30 000 (tās jāreizina ar to iestāžu skaitu, kuras ir jāpieslēdz centralizētajiem bankas kontu reģistriem un datu izguves sistēmām). Izmaksas par piekļuvi finanšu informācijai ar *FIU* starpniecību galvenokārt attiecas uz *FIU*.

Ietekme uz uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem
Nav paredzēts, ka banku sektoram radīsies papildu izmaksas. Gluži pretēji — šī iniciatīva radīs bankām būtiskus finanšu ietaupījumus, jo tām nebūs jāapstrādā vispārīgi pieprasījumi, ko izdevušas kompetentās iestādes, un jāatbild uz tiem. Nekāda īpaša ietekme uz MVU un mikrouzņēmumiem nav paredzēta.
Vai būs būtiska ietekme attiecībā uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm?
Izmaksas, kas nepieciešamas, lai īstenotu tiešu piekļuvi centralizētajiem bankas kontu reģistriem un datu izguves sistēmām, kā arī piekļuvi finanšu informācijai ar <i>FIU</i> starpniecību, ietekmēs valstu budžetus un pārvaldes iestādes. Tomēr šīs izmaksas būtu jāatsver tam, ka turpmāk, salīdzinot ar šābrīža situāciju, būs mazākas kompetento iestāžu administratīvās un finanšu izmaksas, kā arī radīsies izmaksu ietaupījumi, pateicoties efektīvākai sadarbībai starp <i>FIU</i> un ar kompetentajām iestādēm.
Cita būtiska ietekme
Ierosinātie pasākumi ietekmēs pamattiesības; iejaukšanās tiesībās uz personas datu aizsardzību tiks samazināta līdz minimumam, jo piekļuve ir ierobežota un ir vērsta tikai uz attiecīgajām iestādēm, tādējādi nodrošinot proporcionalitāti. Tiks atļauta tieša piekļuve centralizētajiem bankas kontu reģistriem un datu izguves sistēmām, jo tajos ir ietverta ierobežota informācija. Cita veida finanšu informācijai varēs piekļūt ar <i>FIU</i> starpniecību. Vēlami risinājumi ietver tikai tādus pasākumus, kas nepieciešami izvērsto mērķu sasniegšanai, un tie ir atzīti par likumdošanas instrumentiem, kas rada vismazāko iejaukšanos Savienības līmenī saskaņā ar Tiesas noteiktajām prasībām. Turpmāki juridiskie priekšlikumi neskars valsts tiesību aktos noteiktos procesuālos aizsardzības pasākumus un paredzēs stingrus aizsardzības pasākumus, vēl vairāk samazinot jebkādu negatīvu ietekmi uz pamattiesībām.
D. Turpmākā rīcība
Politikas pārskatīšanas termiņš
Komisija uzraudzīs, vai ierosināto likumdošanas instrumentu īstenošana ir efektīva, un, pamatojoties uz apspriešanos ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, trijos gados pēc ierosināto pasākumu pieņemšanas izvērtēs to rezultātus salīdzinājumā ar izvērztajiem mērķiem, kā arī risināmās problēmas.